RUKSAK (PUN) KULTURE – UMJETNOST I KULTURA U VRTIĆU I ŠKOLI U 2019. GODINI

UMJETNOST I KULTURA U VRTIĆU I ŠKOLI

SADRŽAJ:

1. Ruksak (pun) kulture – općenito…….3

2. Evaluacija programa Ruksak (pun) kulture u 2019. godini……....5

3. Otočki Ruksak (pun) kulture 2019. godine…….9

4. Cjelogodišnji ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi

u 2019. godini…….....10

5. Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi izvan granica Republike Hrvatske u 2019. godini…….....10

6. Zaključak…….11

1. RUKSAK (PUN) KULTURE – OPĆENITO

Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi jedinstven je umjetničko – edukativni program na državnoj razini koji su zajedno pokrenuli Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske kao dopunski program kurikulumu u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama.

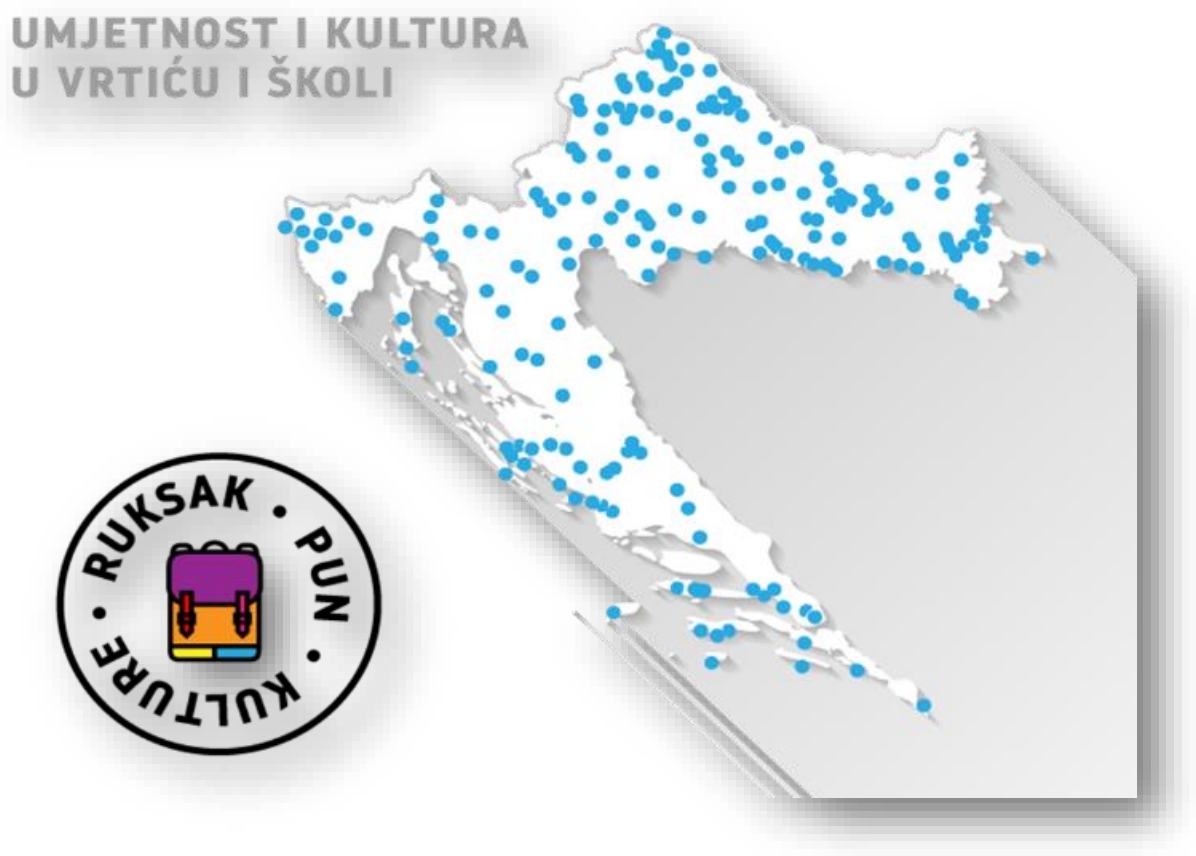

Program *Ruksak (pun) kulture* omogućuje dostupnost, približavanje umjetnosti i kulture djeci i mladima, razvijanje njihove estetske kulture, općenito senzibilizira djecu i mlade za područje umjetnosti i kulture, a u hrvatskim ga školama i vrtićima provode stručnjaci (književnici, likovni i kazališni, glazbeni i plesni umjetnici). Namjera je programa da umjetnost i kultura budu jednako dostupni svoj djeci i mladima u Republici Hrvatskoj, a posebno onima koji žive u prometno slabije povezanima područjima.

Provođenje programa *Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi* omogućeno je *Sporazumom o suradnji u provedbi programa Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi,* koji su oba ministarstva potpisala u mjesecu studenom 2014. godine za razdoblje od 2015. do 2020. godine. Prvi *Sporazum o suradnji* na ovom programu dva su

ministarstva potpisala 27. rujna 2013. godine kada je, tijekom školske godine 2013./2014. proveden pilot-program.

Od travnja 2013. do prosinca 2019. godine gotovo 34 000 djece i mladih sudjelovalo je u *Programu. Ruksak (pun) kulture* donio je umjetničko-edukativne programe u više od 250 gradova i općina koji pripadaju tzv. potpomognutim područjima, s niskim indeksom razvijenosti.

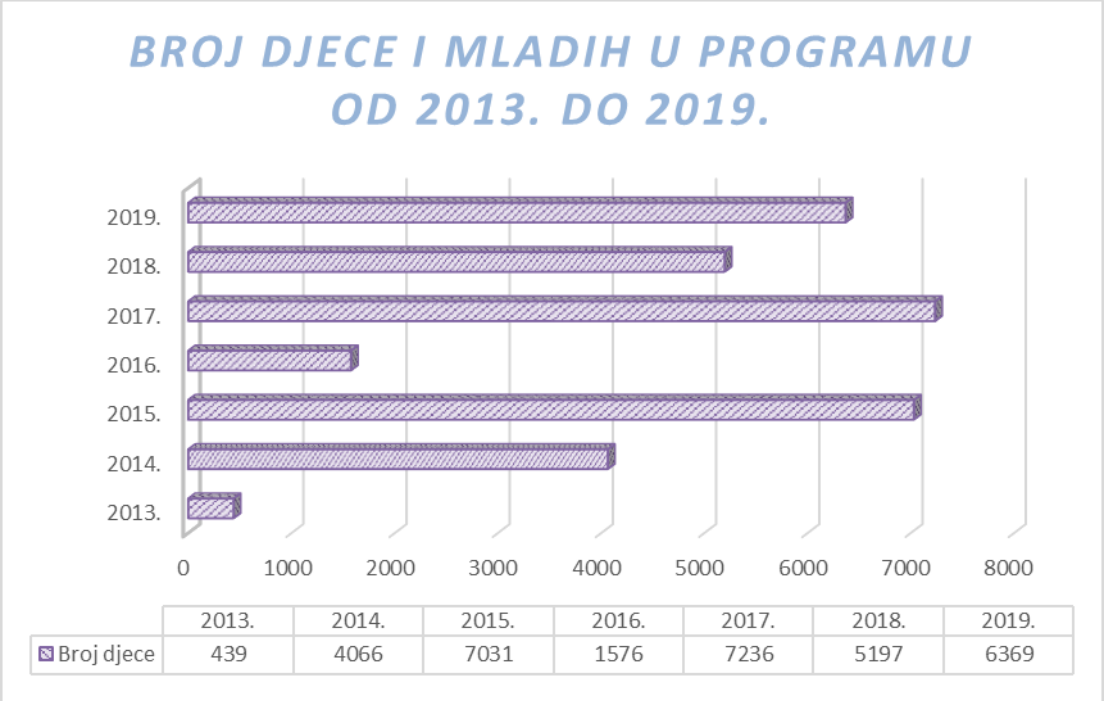

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj djece	439	4066	7031	1576	7236	5197	6369

Prikaz 1. Pregled broja djece i mladih koji su sudjelovali u programu Ruksak (pun) kulture od 2013. godine do 2019. godine

2. EVALUACIJA PROGRAMA RUKSAK (PUN) KULTURE 2019. GODINE – PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROVEDBE PROJEKTA

Kulturno obrazovanje od velike je važnosti za razvoj kreativnosti i inovativnih vještina koje znanstvenici, novija istraživanja i mnogi poslovni ljudi dovode u blisku vezu s rješavanjem problematike i u predmetima prirodnih znanosti. Danas kad je neosporiva činjenica o poticanju i važnosti kulturne i umjetničke edukacije za cjeloviti razvoj djece i mladih, program Ruksak (pun) kulture svakako je pridonio njihovu kulturnom osvješćivanju i izražavanju i učinio umjetnost i kulturu dostupnom svoj djeci u Hrvatskoj. Programom Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi djeca i mladi dobili su priliku otkrivati umjetnost i kulturu, glazbu, baštinu, književnost, film, ples, kazalište, dizajn, arhitekturu itd.

U 2019. godini *Ruksak (pun) kulture* obišao je sve županije Republike Hrvatske s ciljem poticanja djece i mladih na razumijevanje i usvajanje umjetnosti i kulture. Putem javnog poziva Ministarstva kulture za predlaganje programa *Ruksak (pun) kulture – umjetnosti i kultura u vrtiću i školi* umjetnicima, umjetničkim udrugama, organizacijama i institucijama u 2018. godini pristiglo je 184 različitih umjetničko-edukativnih programa, a stručno povjerenstvo izabralo je 66 programa u osam (8) programskih djelatnosti – kazališnoj umjetnosti, vizualnoj umjetnosti, filmskoj umjetnosti, glazbenoj umjetnosti, plesnoj umjetnosti, kulturnoj baštini te programima umjetničkih akademija u kojima sudjeluju studenti. Programe je priredilo i provelo više od 100 profesionalnih umjetnika i studenata umjetničkih akademija uz mentorstvo profesora.

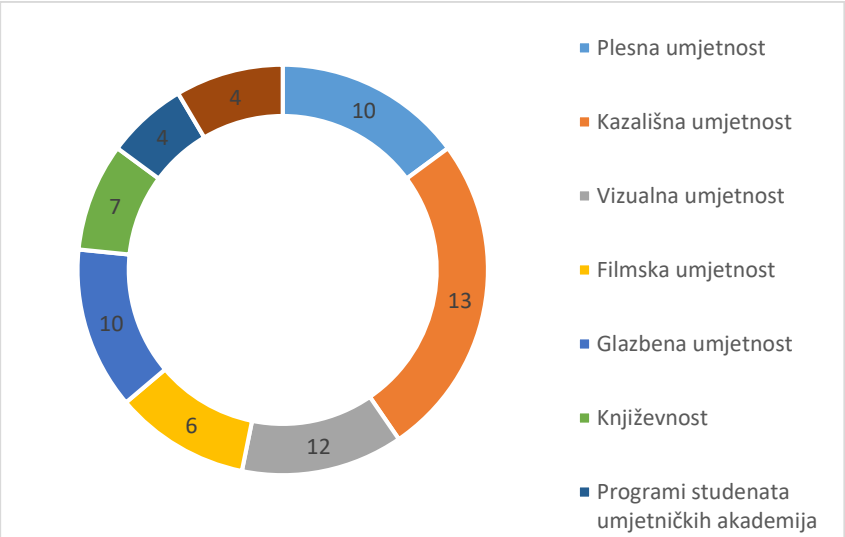

Prikaz 1. Prikaz odobrenih programa po kulturno-umjetničkim područjima u 2018. godini

Prema kriterijima *Ruksaka* koji se odnose na područne vrtiće i škole kao što su njihova slabija prometnu povezanost, zainteresiranost vrtića i škola za umjetničke programe i radionice te zainteresiranost učitelja, nastavnika i odgojitelja za diseminaciju programa i radionica, na javni poziv MZO-a javilo se 312 škola, vrtića i odgojno-obrazovnih ustanova. Odabrano je ukupno 178 odgojno-obrazovnih ustanova, a programom je bilo obuhvaćeno 49 vrtića, 91 osnovna škola, 30 srednjih škola i 8 centra za odgoj i obrazovanje.

U programu *Ruksak (pun) kulture* u 2019. godini sudjelovalo je 6369 djece i učenika, odnosno program je obuhvatio 2238 djece iz dječjih vrtića, 3299 učenika iz osnovnih škola, 464 učenika srednjih škola i 368 štićenika centara za odgoj i obrazovanje.

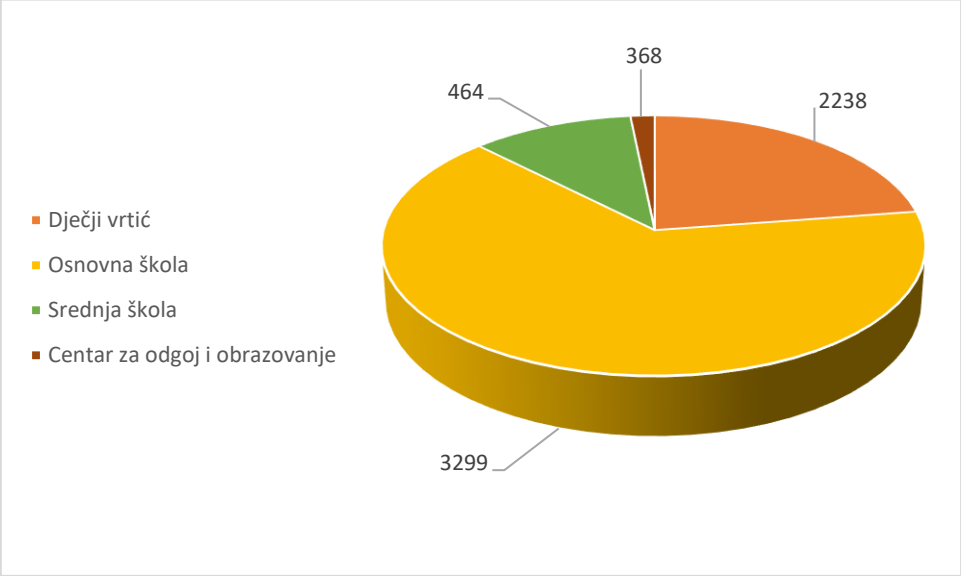

Prikaz 2. Prikaz broja djece i mladih u programu Ruksak (pun) kulture u 2019. godini

Tijekom provedbe *Ruksaka* u 2019. godini sudionici programa ispunili su ulazne i izlazne evaluacije. Ispunjavali su ih sudionici radioničkog programa na kojem uvijek sudjeluje manje učenika. Naime, kazališne i plesne predstave i koncerti izvode se za veći broj učenika, nakon kojih je obvezan radionički dio. Ulaznom evaluacijom željelo se doznati što djeca i učenici očekuju od programa i koliko su im dostupni kulturni i umjetnički programi u njihovim mjestima boravka.

Izlaznom evaluacijom željelo se doznati stupanj zadovoljstva sudionika kvalitetom programa nakon sudjelovanja u umjetničkim programima i radionicama *Ruksaka (punog) kulture*, koliko su programi i radionice ispunili očekivanja sudionika i kakve su njihove potrebe za sličnim programima.

Pitali smo djecu dječjih vrtića i nižih razreda osnovne škole (1.-4. razred) da odrede ocjenom od 1 do 5 koliko su zadovoljni programom *Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi*. Rezultati ispitivanja djece u dječjim vrtićima i učenika od 1. do 4. razreda osnovne škole pokazuju da je 87 % ispitanih sudionika izuzetno zadovoljno provedenim umjetničko-edukativnim programima, odnosno da je program vrednovalo ocjenom 5.

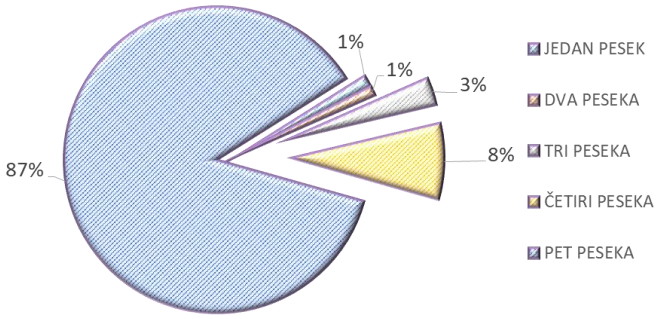

Prikaz 3. Prikaz ocjena umjetničko-edukativnih programa provedenih u dječjim vrtićima i 1. do 4. razredima osnovne škole

Rezultati ispitivanja učenika od 5. do 8. razreda osnovne škole i od 1. do 4. razreda srednje škole pokazuju da je 77% ispitanih učenika izuzetno ili vrlo zadovoljno provedenim programom.

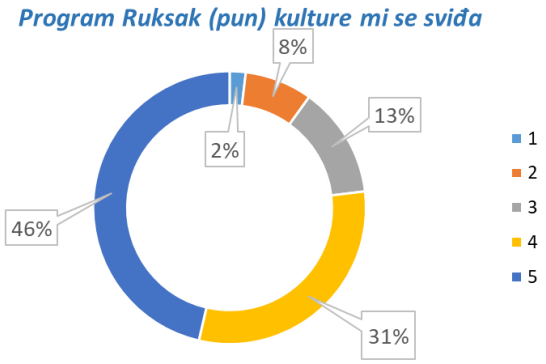

Prikaz 4. Prikaz ocjena umjetničko-edukativnih programa provedenih u osnovnim i srednjim školama (učenici)

Tijekom provedbe *Ruksaka (punog) kulture* 2019. godine program su također vrednovali odgojitelji, učitelji, nastavnici i ostali djelatnici odgojno-obrazovnih institucija. Prema izlaznim evaluacijama 74% ih smatra da bi učenici u vrtićima i školama trebali imati više radionica sličnih onima koje su dio programa Ruksak (pun) kulture.

Prikaz 5. Prikaz ocjena umjetničko-edukativnih programa provedenih u osnovnim i srednjim školama u 2019. godini (odgojno-obrazovni djelatnici)

Prema izlaznim evaluacijama 79 % odgojitelja, učitelja, nastavnika i ostali djelatnika odgojno-obrazovnih institucija smatra da bi učenici u vrtićima i školama trebali imati više doticaja s kulturnim sadržajima.

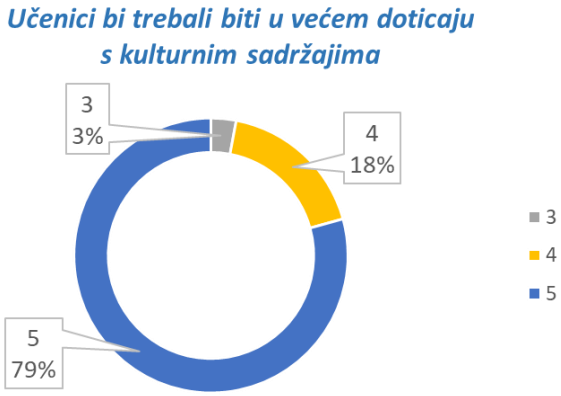

Prikaz 6. Prikaz ocjena umjetničko-edukativnih programa provedenih u osnovnim i srednjim školama u 2019. godini (odgojno-obrazovni djelatnici)

3. OTOČKI RUKSAK (PUN) KULTURE 2019. GODINE

Od pokretanja pilot programa Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi 2013. pa sve do 2018. godine posebna pažnja posvećena je odgojno-obrazovnim ustanovama na otocima. Slaba prometna povezanost i mali broj djece/učenika nije spriječilo Ruksak da kulturu i umjetnost dovede na otoke Lijepe naše i razveseli te inspirira 1921 djece/učenika. U razdoblju od četiri godine Ruksak je posjetio 14 otoka s 19 programa različitih kulturnih i umjetničkih područja. Izdvojeno je 157.948,00 kuna za realizaciju umjetničko-edukativnih programa na otocima.

U pilot projektu održanom u razdoblju od rujna do prosinca 2018. godine Ministarstvo kulture izdvojilo je 271.794,58 kuna za provedbu 43 programa i radionica na hrvatskim otocima. U programu Otočkog ruksaka u 2018. godini je sudjelovalo više od 600 djece iz 11 dječjih vrtića na sedam otoka (Krk, Lošinj, Murter, Pag, Pašman, Ugljan, Šolta), 19 osnovnih škola na jedanaest otoka (Brač, Čiovo, Krapanj, Krk, Murter, Vrgada, Pag, Vir, Prvić, Silba, Šolta), 4 srednje škole na tri otoka (Brač, Rab, Vis) i jednog Centar za odgoj i obrazovanje na Malom Lošinju.

Sektor za pripremu i provedbu natječaja i projekata za održivi razvoj otoka u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije odlučio je, u 2019. godini, u suradnji s Ministarstvom kulture sufinancirati provedbu programa Otočkog ruksaka. Kroz suradnju dvaju ministarstva program Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi, u razdoblju od rujna do studenog 2019. godine, gostovao je na otocima: Krk, Cres, Rab, Mali Lošinj, Pag, Ugljan, Dugi Otok, Vir, Veli Iž, Silba, Vrgada, Murter, Krapanj, Prvić, Vis, Brač, Lastovo, Lopud, Korčulu, Mljet i Pelješac. Ukupno je bilo 58 gostovanja u 15 dječjih vrtića, 34 osnovne škole i 5 srednjih škola. U programu je sudjelovalo oko 700 djece i mladih. Izdvojeno je 584.972,58 kuna za realizaciju umjetničko-edukativnih programa na otocima u 2019. godini.

4. CJELOGODIŠNJI RUKSAK (PUN) KULTURE – UMJETNOST I KULTURA U VRTIĆU I ŠKOLI U 2019. GODINI

U okviru programa Ruksak (pun) kulture za 2019. godinu, tijekom drugog polugodišta 2018. / 2019. i prvog polugodišta 2019. / 2020. godine provedena su dva cjelogodišnja programa: program namijenjen razvijanju filmske pismenosti u OŠ Budaševo-Topolovac-Gušće i plesni program u Dječjem vrtiću „Bambi“ u Sunji u Sisačko-moslavačka županiji. Filmski program Sedmi kontinent zamišljen je kao nadopuna školskog kurikuluma, a aktivnosti s učenicima i učiteljima provodila je *Udruga Djeca susreću umjetnost* koja djeluje na području promicanja filmske pismenosti djece i mladih. Program je namijenjen učenicima petih razreda.

Plesni program „Susret s pokretom i plesom“ Plesnog centra Tala namijenjen je djeci predškolske dobi s ciljem približavanja plesa i povezivanje pokreta i emocija. Na programu je sudjelovalo više od 100 djece.

5. RUKSAK (PUN) KULTURE – UMJETNOST I KULTURA U VRTIĆU I ŠKOLI IZVAN GRANICA REPUBLIKE HRVATSKE U 2019. GODINI

Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi po prvi je puta 2019. godine gostovao izvan granica Republike Hrvatske. Prvi odlazak organiziran je krajem studenoga u Subotici i bio je namijenjen hrvatskoj djeci u Republici Srbiji.

U vrtićima i školama u kojima se provodi program na hrvatskom jeziku voditelji osam različitih kulturno-umjetničkih programa održali su, tijekom tri dana gostovanja, 16 radionica. U provedbi su sudjelovali vrtići: Dječji vrtić Biser, Dječji vrtić Sunčica, Dječji vrtić Tavankut, Dječji vrtić Monoštor, osnovne škole: Osnovna škola „Matko Vuković“, Osnovna škola Ivan Milutinović, Osnovna škola Vladimir Nazor Đurđin i srednje škole: Politehnička škola Subotica i Gimnazija „Svetozar Marković“ Subotica.

U prvom gostovanju programa Ruksak (pun) kulture u Subotici sudjelovalo je 439 djece i mladih te više od 20 odgojno-obrazovnih djelatnika.

6. ZAKLJUČAK

Od travnja 2013. godine kad je krenuo kao *pilot – program* do prosinca 2019. godine 34 000 djece i mladih koji se nalaze u prometno slabije povezanim, dislociranim područjima imalo je priliku, u značajnom broju prvi put, vidjeti i sudjelovati u kulturnim umjetničko-edukativnim programima. Neki od njih prvi put imali su priliku gledati i slušati koncertnu izvedbu, gledati recentne europske filmove za djecu i mlade, svirati instrumente (udaraljke, usnu harmoniku, dirigirati…), raditi maketu željeznice itd. Posebnu brigu *Ruksak* je vodio i o djeci i mladima na otocima.

Program je doživio izrazite pohvale, a kao primjer dobre prakse ušao je u priručnik za kulturno i umjetničko obrazovanje koji je 2016. godine objavila Europska komisija te koji je bio predstavljen na Međunarodnoj konferenciji o kulturnom i umjetničkom obrazovanju – „Kultura i kreativne prakse za bolje obrazovanje“, održanoj u organizaciji Ministarstva kulture, 8. svibnja 2018. godine u Muzej Mimara u Zagreb.

Ruksak je ove godine podržalo u organizaciji Otočkog ruksaka, uz dosadašnjeg suorganizatora Ministarstvo znanosti i obrazovanja, i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Posebnost ovogodišnjeg Ruksaka je, osim usmjerenosti na dosada nedovoljno posjećene krajeve, Otočki i Ruksak izvan Hrvatske, i interdisciplinarnost nekih programa. Program pod nazivom „Sve (i) mir - Kvantni svemir u neprestanom gibanju“ povezuje nekoliko predmeta: fiziku, kemiju, tehnički, s područjem umjetnosti i kulture. Voditelji programa povezali su suvremenu umjetnost s prirodnim znanostima koje su poticaj za stvaranje umjetničkih djela (npr. umjetnička instalacija inspirirana ugljikom). Radionica je odlično primljena i pokazuje potrebu za sličnim radionicama jer za njih djeca i mladi pokazuju veliki interes.

Profesionalni pristup umjetnika i kulturnih djelatnika – izvoditelja programa iz različitih umjetničkih područja, velika potreba za programima koji potiču razvoj *osme ključne kompetencije (Kulturno osvješćivanje i izražavanje)*, entuzijazam i predanost svih koji rade na Programu, samo su neke od karakteristika Ruksaka koje su pridonijele njegovoj kvaliteti.

Kulturna i umjetnička edukacija od velike je važnosti za cjeloviti razvoj djece i mladih, a program *Ruksak (pun) kulture* svakako je pridonio kulturnom osvješćivanju i izražavanju i učinio umjetnost i kulturu dostupnom svoj djeci u Hrvatskoj.

Svakodnevno djeca otkrivaju umjetnost.

Upravo u ovom trenutku neko je dijete vidjelo i čulo mladog talentiranog glazbenika i bit će inspirirano njima, ili je prvi put ušlo u muzej, galeriju i otkrilo umjetničko djelo stvoreno stotinu godina ranije.

Programom *Ruksak (pun) kulture – umjetnost i kultura u vrtiću i školi* djeca i mladi dobili su priliku otkrivati umjetnost i kulturu, glazbu, baštinu, književnost, film, ples, kazalište.

Kulturno osvješćivanje stanje je duha.